SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Lausunto

Hallitusneuvos Liisa Katajamäki | 17.10.2022 | VN/1527/2022
VN/1527/2022-STM-49

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

HE laiksi tartuntatautilain muuttamisesta (HE 190/2022 vp)

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia. Esitykseen sisältyy säännökset, joilla tartuntatautilakiin tehtäisiin hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuvat pääosin tekniset muutokset. Esityksen tavoitteena ei ole puuttua lainsäädäntöön sisällöllisesti lukuun ottamatta joitakin välttämättömiä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta johtuvia muutoksia. Muutoksella tartuntatautilaki päivittyy vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa säädettyä uutta järjestäjärakennetta ja järjestämisvastuuta, jolla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirretään vuoden 2023 alussa kunnilta hyvinvointialueille. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi joitakin muita teknisiä muutoksia.

Myöhemmin on tarkoitus valmistella erikseen tätä hallituksen esitystä laajempi sisällöllisiä muutoksia koskeva uudistus tartuntatautilakiin.

Muutosehdotukset 9 §:n ja 58 §:n sisältöön

Asiasisältöön ehdotetaan tehtäväksi kaksi merkittävämpää muutosta. Ensimmäinen koskee tartuntatautilääkärijärjestelmää ja toinen hyvinvointialueen toimielimen ja aluehallintoviraston tekemiä rajoituspäätöksiä.

Lausunnonantajat pitivät tärkeänä, että tartuntatautilaki päivitetään vastaamaan sote-uudistuksen mukaista toimintaympäristöä. Lausuntopalautteessa nostettiin esiin tartuntatautilääkäreiden resursointi tulevilla hyvinvointialueilla. Suuri osa palautteesta koski sitä, että esityksen mukaan hyvinvointialueella on oltava tartuntataudeista vastaava lääkäri, ja edellytys oli pykäläluonnoksessa kirjoitettu yksikkömuotoon. Tämän nähtiin aiheuttavan mahdollisesti sen, että tulevilla hyvinvointialueilla olisi vain yksi tartuntataudeista vastaava lääkäri. Tämä olisi selkeä huononnus voimassa olevaan lakiin, jossa edellytetään tartuntataudeista vastaavaa lääkäriä sekä sairaanhoitopiireihin että jokaiseen kuntaan. Pelkästään perusteluissa olevan tekstin ei katsottu riittävän. Myös oikeuskansleri kiinnitti huomiota päätöksessään elokuussa 2022 siihen, että tartuntatautilääkärijärjestelmän toimivuus tulee pyrkiä varmistamaan mm. lainvalmisteluin keinoin. Edellä esitetyn vuoksi lain 9 §:ään ehdotetaan lisättäväksi lause siitä, että hyvinvointialueella tulee olla riittävä määrä tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä.

Toisena muutoksena lausuntopalautteen johdosta ehdotetaan tarkennettavaksi 58 §:ssä hyvinvointialueen toimielimen ja aluehallintovirastojen päätöksentekoa. Nämä rajoituspäätökset koskevat laajaa tartunnanvaaraa aiheuttavia yleisvaarallisia tai sellaisiksi epäiltyjä tartuntatauteja. Säännöksen nojalla voidaan päättää sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien,

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Sosiaali- ja terveysministeriö				
PL 33 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 8 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	02951 63415 +358 2951 63415	kirjaamo.stm@gov.fi stm.fi

asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että ensisijainen päätöksentekijä olisi hyvinvointialueen toimielin, ja myös aluehallintovirasto voisi tehdä vastaavat päätökset.

Pykälän sisältöä ehdotetaan muutettavaksi päätöksenteon osalta voimassa olevaan lakiin verrattuna, koska Lapin aluehallintoviraston toimialueella on vain yksi hyvinvointialue, Lapin hyvinvointialue, ja näin ollen aluehallintoviraston päätösvaltaa ei jatkossa enää voi rajata vain siihen, että aluehallintovirasto voisi tehdä päätöksen, jos se olisi tarpeen usean hyvinvointialueen alueella.

Pykälää ehdotetaan tarkennettavaksi myös siten, että hyvinvointialueen toimielimen päätöksessä asetetut velvoitteet täydentäisivät voimassa olevaa aluehallintoviraston päätöstä, jos hyvinvointialueen toimielimen ja aluehallintoviraston päätökset olisivat samanaikaisesti voimassa.

Ahvenanmaan itsehallintolaki

Tartuntatautilaki pitää sisällään sääntelyä, joka on Ahvenanmaan itsehallintolain mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvaa. Näillä säännöksillä on tarkoitus ainoastaan säilyttää nykytila. Säännöksillä ei ole tarkoitus antaa Ahvenanmaan maakunnalle mitään uusia tehtäviä.

Esityksellä on yhteys oikeusministeriössä valmisteltavaan hallituksen esitykseen laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle marraskuussa 2022. Esityksessä ehdotetaan muun muassa Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan muuttamista siten, että lainkohdan muotoilu ”valtakunnassa toimiva viranomainen” kattaisi valtakunnan tartuntatautilainsäädännössä tarkoitetut nykyiset valtion viranomaiset ja kunnat sekä myös perustetut hyvinvointialueet.

Itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan muuttamiseksi tarvittava laki on oltava hyväksytty tai vähintään hyväksyttynä lepäämään ennen kuin tartuntatautilain muuttamisesta annettu laki voidaan hyväksyä.

Liitteet -

Jakelu -

Tiedoksi -